

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

(10-6-2014)

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

- **Αγροτική μεταρρύθμιση** : σελ. 42 του σχολικού βιβλίου «Μετά το 19^ο αιώνα και εξαιτίας της Βιομηχανικής Επανάστασης , καθώς η κατοχή γης ... κοινωνικές συνθήκες»
- **Κίνημα στο Γουδί**: σελ. 86-87 του σχολικού βιβλίου «Το 1909 ... της Βουλής»
- **Συνθήκη των Σεβρών**: σελ. 96 του σχολικού βιβλίου «Η Συνθήκη ... πραγματικότητα» και σελ. 144 «Τον Ιούλιο ... στην Ελλάδα».

ΘΕΜΑ Α2

α. ΛΑΘΟΣ

β. ΣΩΣΤΟ

γ. ΣΩΣΤΟ

δ. ΣΩΣΤΟ

ε. ΛΑΘΟΣ

ΘΕΜΑ Β1

A) Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 84 «Η οργάνωση των κομμάτων ... τους περιφέρειας».

B) Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 84 «Αντίθετα με ... ενεργού πληθυσμού».

ΘΕΜΑ Β2

A) Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 251 « Η πρόταση του Ελ. Βενιζέλου για παραχώρηση του Πόντου στην υπό ίδρυση Αρμενική δημοκρατία προκάλεσε μεγάλη ... λαού σας».

B) Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 252-253 « Παρά το αρνητικό κλίμα που δημιουργήθηκε εξαιτίας της Συνθήκης Φιλίας και Συνεργασίας μεταξύ Κεμάλ και Μπολσεβίκων (Μάρτιος 1921), ο ποντιακός ... ίδιου έτους»

ΟΜΑΔΑ Β΄

Γ1

α) Ο Ελ. Βενιζέλος πήρε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης μετά την παραίτηση της Κυβέρνησης Δραγούμη (6 Οκτωβρίου 1910), οπότε και ορκίστηκε η νέα κυβέρνηση. Σε αυτήν ο πρωθυπουργός είχε αναλάβει και τα υπουργεία των Στρατιωτικών και των Ναυτικών. Δύο μέρες μετά (8 Οκτωβρίου 1910) ο πρωθυπουργός παρουσίασε και ανέλυσε στη Βουλή τις θέσεις της νέας κυβέρνησης και στις 9 Οκτωβρίου, αφού είχε ολοκληρωθεί η σχετική συζήτηση αναφορικά με τις προγραμματικές δηλώσεις, ο Βενιζέλος ζήτησε ψήφο εμπιστοσύνης. Ωστόσο, αντιμετώπισε προβλήματα με την εξασφάλιση της, διότι δεν υπήρχε απαρτία στη Βουλή, γεγονός το οποίο οδήγησε τον αρχηγό των Φιλελευθέρων να υποβάλει στο βασιλιά Γεώργιο Α΄ την παραίτηση του, εισηγούμενος ταυτόχρονα τη διάλυση της Βουλής. Πράγματι, ο βασιλιάς αντιλαμβανόμενος την ολοένα αυξανόμενη απήχηση του Βενιζέλου στο λαό, δέχτηκε την εισήγηση Βενιζέλου και προχώρησε στις 12 Οκτωβρίου στη διάλυση της Βουλής και στην προκήρυξη νέων εκλογών. Αυτό το διάβημα αναστάτωσε τα παλαιά κόμματα και προκάλεσε την αντίδραση των αρχηγών τους, Γ. Θεοτόκη, Δ. Ράλλη και Κ. Μαυρομιχάλη, οι οποίοι κατήγγειλαν τις ενέργειες του βασιλιά και αποφάσισαν να μη συμμετάσχουν στις επικείμενες εκλογές του Νοεμβρίου. Η στάση τους αυτή ερμηνεύεται σύμφωνα με το απόσπασμα από την Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, από το ό,τι τα παλαιά κόμματα είχαν επίγνωση του πολιτικού αδιεξόδου στο οποίο είχαν περιέλθει, ενώ ευελπιστούσαν ότι στο κοντινό μέλλον θα μπορούσαν να ανασυγκροτήσουν τις δυνάμεις τους, βελτιώνοντας τη θέση τους, προκειμένου να αναμετρηθούν στο νέο πολιτικό σκηνικό, που διαμορφωνόταν, με τον καινούριο αλλά ισχυρό πολιτικό τους αντίπαλο. Αυτό που έμενε να απαντηθεί ήταν αν οι παλιές πολιτικές δυνάμεις του τόπου είχαν κατανοήσει τις αλλαγές που συντελούνταν στη δημόσια ζωή ή προσδοκούσαν πως, αργά ή γρήγορα, θα επερχόταν μια πιθανή φθορά και στο νέο πολιτικό σχηματισμό των Φιλελευθέρων. Υπό αυτές τις συνθήκες οι Φιλελεύθεροι κέρδισαν τη συντριπτική πλειονότητα των εδρών στις εκλογές του Νοεμβρίου του 1910 : 307, σε σύνολο 362. Ο Βενιζέλος ήταν ελεύθερος πλέον να προχωρήσει στο μεταρρυθμιστικό του έργο.

Το ρεύμα που είχε το κόμμα του Βενιζέλου φάνηκε και στις επόμενες εκλογές του Μαρτίου του 1912, στις οποίες πήραν μέρος όλες οι πολιτικές δυνάμεις. Ανέδειξε 146 βουλευτές, ενώ τα άλλα κόμματα 36 και μόνο σε περιοχές, όπου οι υποψήφιοι τους ήταν «προσωπικότητες πρώτου μεγέθους». Όμως, σ' αυτό το σημείο ο Παπαρρηγόπουλος υπογραμμίζει τον περιορισμό της δημοτικότητας των παλαιών κομμάτων, αφού πολλοί αρχηγοί τους μόλις που κατάφεραν να εκλεγούν, ενώ άλλοι, όπως ο Δ. Ράλλης και ο Αλ. Ζαΐμης κατάφεραν να καταλάβουν κάποια έδρα στη νέα Βουλή μόνο σε αναπληρωματικές εκλογές, σε άλλες περιοχές. Οι Γ. Θεοτόκης, Δ. Ράλλης, Κ. Μαυρομιχάλης και οι νεότεροι ηγέτες Δ. Γούναρης, Π. Τσαλδάρης και Ν. Δημητρακόπουλος συγκρότησαν τον αντιπολιτευτικό πόλο στη νέα Βουλή. Η Βουλή αυτή ξεκίνησε τη θητεία της μέσα σε δυσμενείς συνθήκες, συνθήκες που διαμορφώθηκαν από την τροπή που είχε πάρει το Κρητικό Ζήτημα στα 1911-1912.

Β) (Προαιρετικά) Ως πρόλογος από σχολικό βιβλίο, σελ. 218-219 «Λίγους μήνες ... ταχύτερα και ασφαλέστερα».

Όμως, ο Βενιζέλος, ως πρωθυπουργός της Ελλάδας, με το οξύτατο πολιτικό του αισθητήριο γνώριζε ότι δεν είχε φτάσει το πλήρωμα του χρόνου για την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα. Στις επίμονες παρακλήσεις των συμπατριωτών του Κρητών απαντούσε αρνητικά και φαινόταν δυσάρεστος. Η σταθερή του άρνηση να επιτρέψει την είσοδο των Κρητών βουλευτών στο ελληνικό κοινοβούλιο προκάλεσε ισχυρές αντιδράσεις στην Κρήτη. Αναταραχή εκδηλώθηκε στα τέλη του 1911 και συγκροτήθηκε πάλι επαναστατική συνέλευση στο νησί (3 Ιανουαρίου 1912), ενώ άρχισαν να οργανώνονται και ένοπλα τμήματα. Το Μάρτιο του 1912 διεξήχθησαν στο νησί εκλογές σκοπίμως την ίδια μέρα με τις εκλογές που έλαβαν χώρα στην Ελλάδα, προκειμένου να αποσταλούν οι Κρήτες πληρεξούσιοι στην ελληνική Βουλή και να συνεδριάσουν από κοινού με τους νεοεκλεγμένους βουλευτές του Ελληνικού βασιλείου, αφού από το 1908 (μετά την εκδήλωση του κινήματος των Νεοτούρκων) η Κρήτη είχε διακηρύξει την ένωση της με την Ελλάδα. Το εκλογικό αποτέλεσμα ήταν ενδεικτικό της πτώσης της δημοτικότητας του κόμματος του Βενιζέλου στην Κρήτη εξαιτίας των χειρισμών του στο Κρητικό Ζήτημα, αφού εξέλεξε 23 βουλευτές σε σύνολο 69. Η στάση του αυτή ερμηνεύεται από το β' κείμενο: Η Τουρκία ήταν έτοιμη, σε ενδεχόμενη συμμετοχή των Κρητών βουλευτών στις εργασίες του ελληνικού κοινοβουλίου, να κηρύξει τον πόλεμο και ο Βενιζέλος ήξερε πως η Ελλάδα δεν έπρεπε να εμπλακεί σε πολεμικές περιπέτειες, όχι τουλάχιστον πριν την αναδιοργάνωση των ενόπλων δυνάμεων της χώρας και την ευόδωση της διπλωματικής προσέγγισης με τα γειτονικά βαλκανικά κράτη, που είχαν εξίσου πολλούς λόγους να εχθρεύονται την Τουρκία και να επιθυμούν την οριστική εκκαθάριση των μεταξύ τους εθνικών διαφορών. Ο Βενιζέλος, μολονότι κινήθηκε με γνώμονα το εθνικό συμφέρον, στενοχωρήθηκε τόσο πολύ, που έφτασε στο σημείο να παραμείνει κλεισμένος επί τέσσερις ημέρες στο ξενοδοχείο «Φρύνη» του Παλαιού Φαλήρου, όπου διέμενε, όπως αναφέρεται και στο β' κείμενο.

Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 219 «Εκείνο που ... 12 Οκτωβρίου 1912».

Δ1

Α) Σημαντικότερες ήταν οι επιπτώσεις από την άφιξη των προσφύγων στην εθνολογική σύσταση του πληθυσμού της Ελλάδας. Το 1920 η Ελλάδα είχε 20% μη Έλληνες ορθόδοξους, ενώ το 1928 μόλις 6%. Ο ελληνικός πληθυσμός της Θράκης και της Ηπείρου αυξήθηκε, ενώ η Κρήτη, η Λέσβος και η Λήμνος εξελληνίστηκαν πλήρως. Ειδικότερα, η Θράκη βρισκόταν ανάμεσα στις περιοχές που η ελληνική κυβέρνηση έδινε προτεραιότητα στην εγκατάσταση προσφύγων, αφού στην περιοχή είχε περιοριστεί αισθητά το ελληνικό στοιχείο, μετά τη βουλγαρική κατοχή το 1913. Χαρακτηριστικά είναι τα στατιστικά δεδομένα που παραθέτει το α' κείμενο: Το 1924, το ελληνικό στοιχείο άγγιζε το 62,1% του πληθυσμού, ενώ στα 1928 ένας στους τρεις κατοίκους της Θράκης ήταν πρόσφυγας. Η κυριότερη όμως εθνολογική μεταβολή λόγω της εγκατάστασης προσφύγων συνέβη στη

Μακεδονία. Το ποσοστό των μη Ελλήνων ορθοδόξων που ήταν 48% το 1920, έπεσε στο 12% το 1928. Η ενίσχυση του ελληνικού χαρακτήρα της Μακεδονίας είχε μεγάλη σημασία για τη διατήρηση της εδαφικής ακεραιότητας της Ελλάδας. Εξάλλου, αραιοκατοικημένες περιοχές της Βόρειας Ελλάδας, κάποιες από αυτές παραμεθόριες, εποικίστηκαν από πρόσφυγες. Με τον τρόπο αυτό κατοχυρώθηκαν οι νέες περιοχές που ενώθηκαν με την Ελλάδα μετά τους Βαλκανικούς πολέμους και ενσωματώθηκαν στον εθνικό κορμό. Χαρακτηριστική η παρατήρηση του Βενιζέλου σε λόγο του 1929 για τη σημασία της εθνολογικής μεταβολής που έχει συντελεστεί με την άφιξη των προσφύγων «... δεν υπήρξε ... ομοιογενές»• στο ίδιο «μήκος κύματος» και η τοποθέτηση του Γερμανού S. Rohhart «Σήμερα ... εθνικό του κορμό».

Β) Για ένα διάστημα η άφιξη των προσφύγων φαινόταν δυσβάστακτο φορτίο για την ελληνική οικονομία . Μεσοπρόθεσμα όμως αυτή ωφελήθηκε από τη εγκατάσταση των προσφύγων.

Κατ' αρχάς αναδιρθρώθηκαν οι καλλιέργειες και η αγροτική παραγωγή πολλαπλασιάστηκε. Σε μια δεκαετία (1922-1932) οι καλλιεργούμενες εκτάσεις αυξήθηκαν περίπου κατά 50%, η γεωργική παραγωγή διπλασιάστηκε και εξασφαλίστηκε επάρκεια σε σιτηρά, στοιχείο που επαληθεύεται από την αύξηση της παραγωγής των δημητριακών μετά από το 1923 και μέχρι το 1925 , αποτέλεσμα της συμβολής των προσφύγων • πιο συγκεκριμένα ενώ η παραγωγή φτάνει τις 624,8 σε χιλιάδες τόνους το 1921, θα αγγίξει τις 708,7 χιλιάδες τόνους το 1925. Ακόμη οι πρόσφυγες εφάρμοσαν την αμειψισπορά και την πολυκαλλιέργεια και στήριξαν το θεσμό της μικρής γεωργικής ιδιοκτησίας. Η έλλειψη γεωργικών εκτάσεων προς διανομή πρώτιστα στους πρόσφυγες και δευτερευόντως στους γηγενείς υποχρέωσε το κράτος να αναλάβει την κατασκευή μεγάλων εγγειοβελτιωτικών έργων (διευθέτηση κοίτης χειμάρρων και ποταμών, όπως του Αξιού και του Στρυμόνα, ώστε να μην πλημμυρίζουν παρόχθιες γαίες, αποξηράνσεις λιμνών) κυρίως στη Μακεδονία στις πεδιάδες των Σερρών, της Δράμας και της Θεσσαλονίκης και έτσι αυξήθηκαν οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Εισήχθησαν νέες καλλιέργειες και επεκτάθηκαν οι παλιές (καπνός, βαμβάκι, σταφίδα). Στη διαπίστωση αυτή συνηγορούν και τα στοιχεία του πίνακα αναφορικά με την παραγωγή του καπνού και βαμβακιού μετά την έλευση των προσφύγων: Η παραγωγή του καπνού σχεδόν τριπλασιάστηκε το 1925 συγκρινόμενη με τα επίπεδα του 1921 (60, 8 χιλιάδες τόνοι από 23, 3 χιλιάδες τόνους) ενώ του βαμβακιού υπερδιπλασιάστηκε κατά την αντίστοιχη περίοδο (10, 5 χιλιάδες τόνοι από 3,8 χιλιάδες τόνους). Η κτηνοτροφία και η πτηνοτροφία βελτιώθηκαν ποσοτικά και ποιοτικά. Η δένδροκομία, η σηροτροφία στις περιοχές της Αξιούπολης, της Βέροιας, της Αριδαίας και της Φλώρινας, η αλιεία, η ροδοκαλλιέργεια για παραγωγή ροδέλαιου στην Έδεσσα, τη Βέροια, τη Δράμα και η αμπελουργία αναπτύχθηκαν από πρόσφυγες που ήταν ειδικευμένοι σε αυτές τις ασχολίες στην πατρίδα τους. Ενδεικτική η περίπτωση των αμπελουργών προσφύγων που φύτεψαν αμπέλια αμερικανικής προέλευσης που δεν προσβάλλονταν από τη φυλλοξήρα.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ : ΜΠΟΥΓΙΑ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ

Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή